పల్లవి

అబద్ధంతోనూ, నిజంతోనూ, చాలా కుస్తీపట్లు పట్టినవాణ్ణేనేను.

అబద్ధాలను అతి తరచుగా వింటూ వుండటం, వాటి వెనకాల ఎక్కడో దాగిన రేఖా మాత్రపు నిజాన్ని గుర్తించి నవ్వుకోవడం... తెలుసు నాకు.

అలాగే, నిజాన్ని ఎప్పుడో హఠాత్తుగా ఎదుర్కోవడం, దాని దాడికి కారణమైన అబద్ధాల్ని విశ్లేషించుకోవడం... ఈ విద్యనీ నేను చక్కగానే వొంటబట్టించుకున్నాను.

అయితే, గణపతి తన కథను నాముందు వెళ్లబోసుకున్నప్పుడు మాత్రం... నీరక్షీర న్యాయం తెలిసి నాలో నివశిస్తున్నదనుకున్న నా చాతుర్యపు హంసకి గట్టి పరీక్షే ఎదురైంది!

అసలు గణపతి కథ చెప్తాను.

★★★

మార్చినెల...

ఆర్థిక సంవత్సరంలో చివరిమాసం, అంతా హడావిడి. సంవత్సరం మొత్తానికి... నిర్ణయింపబడి అంగీకరింపబడిన 'టార్గెట్'ని సాధించి తీరవలసిన నెల. సహజంగా ఏటి కేడాదిపాటూ నిద్రించిన పులి కూడా లేచి 'అన్వేషణ'కు బయల్దేరే....

ఒక సోమవారం...

మధ్యాహ్నం మూడు గంటల సమయం.... గణపతికి చాలా చిరాగ్గావుంది.

నిజానికి అతనికి ఆ సంవత్సరమంతా, అందులోనూ ఆ నెల అంతా, మీదుమిక్కిలి ఆరోజు.... చాలా చిరాగ్గా వుంది.

దీనికి ఏకైక కారణం... అతని వ్యాపారం... అంటే అతని కంపెనీ అమ్మకాలు... అంటే అతని పని ఫలితాలు... ఏ మాత్రం సంతృప్తి కరంగాలేవు!

అయినా, ఇలాటి సందర్భాల్ని గతంలో చాలావాటిని చూసేడు, గణపతి. అతను తలచుకుంటే ఇలాంటి నిరుత్సాహపు వాతావరణంలో... 'మందు' దట్టించి, అమాంతం వో ఫిరంగిని పేల్చేయగలడు; కొండలో సగభాగాన్ని తనకు కావలసినరీతిలో పిండి చేయించుకోగలడు.

కానీ, ఈ ఏటి పరిస్థితి... బొత్తిగా ఆశాజనకంగా లేదు. తనకు తానుగా వరించిన 'టార్గెట్'లో కేవలం నలభై శాతం మాత్రం పని జరిగింది... ఇప్పటికి. ఇక మిగిలింది, పధ్నాలుగు రోజులు!

తన క్రిందివాళ్లు వొక్కరూ సరిగా చిత్తశుద్ధితో పనిచేయడం లేదు.

అవును... తాను వాళ్లలా 'ఏరియా మేనేజర్'గానో, 'ఇన్‌స్పెక్టర్'గానో వున్నప్పుడు... విధిపట్ల ఎంతటి చిత్తశుద్ధి వుండేది ? ఎంతగా 'టూర్' చేసేవాడు? ఎంత కష్టించి పనిచేసేవాడు? దాని ఫలితంగానేకదా... ఇవ్వాళ తాను... 'రీజినల్ మేనేజర్'... కాగలిగింది. అవును... ఈ తరం మనుషులే ఇంత! బాధ్యత తెలీదు.

అవును... ఈ విషయాన్ని మాత్రం ఢంకా భజాయించి మరీ చెప్పగలడు. అందరూ బాధ్యత తెలీని మనుషులే!...

సుందరికి సుందరి...

తన అవస్థ, ఆందోళన, పరిస్థితి, విసుగు, చిరాకు... అన్నీ తెలిసిన అర్థాంగి కదా...

ఆమె... సరిగ్గా తాను చాలా పెద్ద పార్టీతో నిర్ణయించుకున్న సమయానికి... కారుని కాస్తా బయటికి పంపించేసి తనను డాన్స్ చేయిస్తోంది!

భోజనం చేయబోయేముందు తాను చెప్పను కూడా చెప్పాడు. 'మూడు గంటలకల్లా నేను మళ్లీ బయటికి వెళ్లాలి' అని. ఇరవై వొక్క ఏళ్ళు తనతో కాపరం చేసి, ఐదుగురు పిల్లల తల్లి అయినా... ఈ సుందరికి బాధ్యత తెలిసిరాలేదు!

కనుకనే, పదో తరగతి పరీక్ష రాయనున్న నాలుగో కూతురి అవసరాన్ని గమనించి ఆమెని కారులో ఇంచక్కా ట్యూషన్ మాస్టర్ దగ్గరకి పంపించిందిప్పుడు!

సుందరి సరే... ఆ రాజారావు మాత్రం!

సిటీలో వుండే ఏరియా మేనేజర్ గదా. అతని పనిని నిజానికి తను చేస్తున్నాడు కదా. సమయానికి వచ్చి కారులో తీసుకువెళ్లాల్సిన బాధ్యత లేదూ... అతగాడికి? ఉంది... కానీ, ఆ బాధ్యత తెలిసి ఏడిస్తే గదా! ఫోన్ చేస్తే, "సారీ సర్. నా కారు కొంచెం ట్రబులిస్తుంటే గేరేజ్‌కి పంపేను" అని సమాధానం. మార్చి నెలలో కారుని ట్రబులిచ్చేటట్లు(!) కాపాడుకుంటూ రావడం కంటే ఇంకేం తార్కాణం కావాలి... అతని బాధ్యతా రహిత ప్రవర్తనకి!

గణపతి పూర్తిగా డ్రెస్ చేస్కుని, కాలుగాలిన పిల్లిలా తిరగసాగేడు. క్షణ క్షణానికీ వాచీ చూసుకోవడం, కిటికీలోనుంచీ రోడ్డుకేసి చూడటం...... "ఛీ..ఛీ, ఛా...ఛా..." అనుకుంటూ, నసుగుతూ, గొణుగుతూ, విసుగునీ, చిరాకునీ ప్రదర్శిస్తున్నాడు.

అతనికి చాలా అసహనంగా వుంది. మళ్లీ వాచీ చూసుకున్నాడు గణపతి. మూడూ పదిహేను.

సమయం అయిపోతోంది.

మూడున్నరకల్లా తాను తారాచంద్ దగ్గర వుంటానని మాటిచ్చాడు. అతన్తో అర్ధగంట మాట్లాడాలి. పన్నెండు రోజుల అవస్థ తర్వాత అతనీ టైమ్‌ని ఫిక్సప్ చేశాడు. నాలుగు గంటలకు తారాచంద్ బొంబాయి ప్రయాణమై వెళ్లిపోతానన్నాడు.

కారు ఈ క్షణాన వచ్చినా, తాను తారాచంద్ దగ్గరకి చేరేసరికీ మూడూ నలభై అవుతుంది. ఫర్వాలేదు ఇరవై నిమిషాల్లో తాను "డీల్" ఫైనలైజ్ చేయగలడు. తారాచంద్ చేత చెక్‌మీద సంతకం చేయించుకొని రాగలడు.

కానీ, కారు రాలేదింకా.

సుందరి వచ్చింది, టీ కప్పుతో సహా!

గణపతికి మండిపోతోంది... అసలే. దానికి తగ్గట్టు చెమటలు కక్కించే వేడి వేడి టీ కప్పుతో ప్రత్యక్షమౌతోంది.... అర్ధాంగి. ఆమె అసలు బాధ్యత తెలిసిన

భార్యేనా?

వెన్నెలవాక జాల్వారినట్లు సన్నగా నవ్వింది, సుందరి.

"సిగ్గులేకపోతేసరీ... నవ్వడానికి". గణపతి కోపం.

టీ కప్పు ఇవ్వబోయింది. "అఖ్ఖర్లేదు"... గణపతి.

"ఎందుకలా చిందులు తొక్కుతారు? వస్తూనే వుంటుంది, కారు" అంటూ వంగి, టీ కప్పుని టీ పాయ్ మీద ఉంచి, తాను సోఫాలో కూర్చుంది, సుందరి.

"అc వస్తూనే వుంటుంది. మా పార్టీ బొంబాయి చేరేక ఆ కారూ ఇంటికి చేరుతుంది", తానూ కూర్చున్నాడు, ఎదురు సోఫాలో.

ఆమె మరోసారి నవ్వుకుంది. ఈసారి తనలోతాను... మల్లెల దొంతరని దోసిలితో ఆఘ్రాణిస్తున్నట్టు!

"టీ తీసుకోండి మీరు" మళ్లా హెచ్చరించింది.

"నేను తాగను. అఖ్ఖర్లేదు" ఖండితంగా చెప్తూ... దినపత్రికను చేతిలోకి తీసుకున్నాడు.

మారుమాట్లాడకుండా తానా టీ తాగేసింది, సుందరి.

గణపతి కడుపు రగిలిపోతోంది.

మళ్లీ వాచీ చూసుకున్నాడు. మూడూ ఇరవై ఐదు!

సమయం మించిపోతోంది. అతని కళ్లముందు ఒక్క తారాచంద్ కొనుగోలు జేసే టార్గెట్‌లోని పదిశాతం అమ్మకాల అంకెలే... కనిపించసాగినై.

పోనీ... రిక్షాలో పోతే... రేపటికి వెళ్తాడు!

ఇక్కడ టాక్సీలు దొరకవు! ఇదొక అవస్థ. ఊరికి దూరంగా... ఇటీవలే కట్టుకున్న సొంత ఇంట్లోకి... అనవసరంగా తొందరపడి మారేడు.

అయినా, తాను మారేదా? అదీ సుందరి నిర్వాకమే! బాధ్యత తెలిసి ఏడ్చిన మనుషులయితే గదా చెప్పేందుకు!

"అందుకనే ... ఏ పని చెయ్యాలన్నా అనుభవమన్నా ఏడవాలి; తెలివితేటలన్నా ఉండాలి...". పైకే అనేశాడు, గణపతి.

సుందరి మొహం మంకెనపువ్వులా అయిపోయింది!

"అవును. మీ అనుభవాలూ, తెలివితేటలూ... రెండూ గొప్పవే! అమ్మపుట్టిల్లు మేనమామ దగ్గర చెప్పినట్లు నాకే చెప్పుకోవాలి, వాటి గురించి."

గణపతికి సాచిలెంపకాయ కొట్టినట్లయింది. భరించలేకపోయాడు.

"ఏం. ఏం లోటు కనిపించింది వాటిల్లో. ఒక్కసారి వెనక్కితిరిగి చూసుకుంటే... నేను సాధించిన ప్రతి విజయంలోనూ వాటి విలువ తెలుస్తుంది."

"ఆఁ సాధించారు.... పేద్ద విజయాలు" సాధ్యమైనంత వ్యంగ్యమూ, వక్రోక్తీ ధ్వనించినై ఆమెమాటల్లో.

గణపతికి నిజంగానే కోపమొచ్చింది.

"ఏం... సాధించక ఏం చేశాను?" రెట్టించాడు.

"ఏం చేశారో నేను చెప్తాను" అని ఒక్కసారిగా గంభీరమైపోయింది సుందరి. అలసినట్లు సోఫాలో వెనక్కి వాలింది.

"హాయిగా ఫ్యాన్‌క్రింద కుర్చీలో టేబుల్ ముందు కూర్చుని చేసే ఉద్యోగాన్ని వదిలేశారు. ఇన్‌స్పెక్టరయితే... సంవత్సరానికి శక్తి మేరకూ బోనస్ గడించవచ్చని ఆ బోట్‌లోకి దూకేశారు. ఆ వెంటనే, ఆఫీస్ పరీక్షలంటూ ఒకవైపు, అమ్మకాల్లో ఎక్కువ రాబడి కావాలంటూ మరోవైపు – సవ్యసాచిత్వం మొదలెట్టారు. అక్కణ్ణుంచీ ఒకటే పరుగు. అతిత్వరలో ప్రమోషన్ సంపాదించాలని ఒకటే తపన, తాపత్రయం. ఇల్లూ వొళ్లూ తెలీకుండా, సమయమూ సందర్భమూ మరచి, 'బిజినెస్' 'బిజినెస్' అంటూ అహోరాత్రులు తపస్సు చేశారు."

"అవును. అలా దీక్షగా పనిచేస్తూ, పరీక్షలూ పాసవుతూ రాబట్టే... ఏరియా మేనేజర్ కాగలిగేను. అదీ జస్ట్ ఆరేళ్లలో."

"ఆఁ ! అయ్యారు. మోటారు సైకిల్ పోయి, కారొచ్చింది. ఇంట్లో

టెలిఫోన్‌కూడా ఏర్పడింది. జీతం రెట్టింపయ్యింది. బోనస్ డబ్బుతో రెండుచోట్ల ఇండ్ల స్థలాలు కొన్నారు. ఇంట్లోకి ఫ్రిజ్‌లూ, కూలర్‌లూ వచ్చినై. నిజమే."

"కష్టపడితేనే మరి... అలాంటి సుఖాలు దక్కేది."

"హుఁ... సుఖం..." సుందరి చిత్రంగా నవ్వింది. విచిత్రంగా, చేతులు గాలిలో విదిలించింది.

చకితుడై చూస్తూ ఉండిపోయాడు గణపతి.

"ఆ సుఖాల కోసమే మీరు 'మందు' అలవాటు చేసుకున్నారు. పైవాళ్ల పార్టీలకి అది తప్పనిసరి అన్నారు. అలవాటైంది. నేను ఏవగించుకునే మాంసాహారాన్ని అడపాదడపా రుచిచూశారు. ఆ సుఖాలకోసమే మళ్లీ మీ క్రింది వాళ్లనీ కాకాపట్టాల్సిన ఉద్యోగిగా మారేరు. అవును. అంతా సుఖం కోసం; డబ్బుకోసం, డబ్బు అందించే సుఖంకోసం, సుఖాన్ని కొనుక్కొనే డబ్బుకోసం."

సుందరి కంఠస్వరం రుద్ధమైంది. ఆగింది. క్షణాల తరువాత...

"పోనీ అక్కడితో ఆగిందా మీ పరుగు. ఆగలేదు" అంది.

"జీవితానికి ఓ లక్ష్యం అంటూ ఉండకపోతే, మనిషి సోమరిగా మారిపోతాడు. వాడి కృషి అంతటితో ఆగిపోతుంది."

"అవును. అదే నేనూ చెప్తున్నాను. మీ కృషి ఆగలేదు. ఒక్క క్షణం సేపు ఆగివెనక్కి చూసుకోలేని 'బిజినెస్'లో పడిపోయారు. మీరు. "

" అందుకే అఖిలభారతదేశంలోనూ, మా కంపెనీ చరిత్రలోనూ మున్నెన్నడూ లేని రికార్డ్‌ని సృష్టించగలిగేను."

"వెంటనే అవుటాఫ్ టర్న్' ప్రమోషన్ వచ్చింది. రీజినల్ మేనేజర్ అయ్యారు."

"నేను ఏం సాధించి మాత్రం ఏంలాభం. నువ్‌మాత్రం నేను ఏ విజయాన్ని సాధించినా... ఆముదం తాగిన మొహం పెట్టావేగానీ, ఏనాడైనా... నన్నూ, నా కృషినీ మనస్ఫూర్తిగా అభినందించావా...లేదు." గణపతి స్వరంలో బాధని సుందరి

గుర్తించలేకపోలేదు. అయినా తన ధోరణిలో తాను చెప్పుకుపోయింది.

"నిజమే. ఒప్పుకుంటాను. అసలు నా ప్రశ్నే అది. నేనెందుకు అభినందించాలిమిమ్మల్ని? మీ కృషీ, దీక్షా పట్టుదలా, విజయాలూ... ఇవన్నీ నాకేమిచ్చాయనీ?" ఉద్వేగంగా అన్నది సుందరి.

గణపతి ఆమె మాటలకు చాలా నొచ్చుకున్నాడు. కోపంగా, విసుగ్గా అడిగేడు, "అంటే అవన్నీ నా స్వసుఖం కోసం మాత్రమే ఉపయోగించాయా. అలాగైతే, అసలు నేను సుఖంగా తిని హాయిగా విశ్రాంతి తీసుకున్న రోజంటూ వుందా... జీవితంలో?"

మ్లానంగా నవ్వింది సుందరి.

"లేదు. సరిగ్గా ఇదే ప్రశ్న... నేను మిమ్మల్ని వేయదలచుకున్నది. ఇంకా నిజంగా చెప్పాలంటే, మీకు విడమర్చి చెప్పాలనుకున్నదీ ఇదే. మీకేనాడూ కడుపునిండా తిండీ, కంటినిండా నిద్రా లేదు. నాకేనాడూ మీతో కలిసి నవ్వుతూ తుళ్లుతూ సంతోషంగా గడిపే అవకాశం లేదు."

ఒక్క క్షణం ఆగి భర్తకేసి పరీక్షగా చూసింది సుందరి.

గణపతి కళ్లల్లోకి చూస్తూ, నిగ్గదీస్తున్నట్టు అడిగింది... "అయినా మనమిద్దరం ఇరవైఏళ్లపైబడి సంసారం చేస్తున్నాం. ఐదుగురు పిల్లల్ని కన్నాం. అవును. మీ మానసిక ఆందోళనల్నీ ఒత్తిడుల్నీ తగ్గించడానికీ, శారీరకంగా మీ అవసరాల్ని తీర్చి, మీకు పిల్లల్ని కని యిచ్చే యంత్రంగా ఉండటానికీ... ఉపయోగపడ్డాను. అదేగా నేను మీ దబ్బుతో, కృషితో సంపదతో, విజయాల్తో కొనుక్కున్న సుఖం?"

గణపతి నిర్విణ్ణుడైనాడు. సుందరిలోని అగ్ని పర్వతం అతని కళ్ళముందు పగిలి లావాల్ని విరజిమ్ముతోంది.

బోనులో నిద్రిస్తున్న సింహాన్ని నిద్రలేపినట్లు అర్థమైంది అతనికి.

సుందరికి దుఃఖం పొంగి, ఏడ్పులోకి దిగింది. చేతుల్లో మొహాన్ని దాచుకుని కుమిలిపోసాగింది.

ఆ వెక్కిళ్లలోనే అడిగింది. "ఒక్కసారి ఆలోచించి చెప్పండి. ఈ ఇరవై

ఏళ్లలోనూ మీకు మీరుగా నాకేనాడన్నా వో పూలమాల తెచ్చారా? కలిసి మనిద్దరం కార్లో ఒక్కసారన్నా హాయిగా వో షికారుకుగానీ, సినిమాకుగానీ వెళ్లామా? లేదు, మరి ఎందుకొచ్చిన అవస్థండీ ఇదంతా? పరమపద సోపాన పటంలో నిచ్చెనలమీద నిచ్చెనలు ఎక్కుతూ ఎంతదూరం వెళ్ళినా చివరికి సాధించే విజయం ఏఁవిటో చెప్పనా?... పావుల్ని తీసేయడం, పటాన్ని దులిపేయడం!"

"చివరికి నువ్ చెప్పే వేదాంతం, వైరాగ్యం ఇదా?" అని దగ్గుత్తికతో అడిగేడు గణపతి.

"వేదాంతమూ కాదు, వైరాగ్యమూ కాదు.... ఆత్మక్షోభ" అని చెంగుతో కళ్లు ఒత్తుకుని, సోఫోలోంచి లేచి, ఖాళీ కప్పు తీసుకుని లోపలికి వెళ్లిపోయింది, సుందరి.

వాచీకేసి చూసుకున్నాడు, గణపతి. ఒక్కసారిగా ఉలిక్కిపడినట్లు సోఫాలోంచి లేచి నిలబడ్డాడు.

టైము నాలుగు దాటి ఐదు నిమిషాలు అయింది. కారు వచ్చింది. డ్రైవర్ సంజాయిషీ ఇస్తున్నాడు, గుమ్మం పక్కగా నిలబడి, "అమ్మాయి వాళ్ల ఫ్రెండ్‌కి సీరియస్‌గా ఉందని కబురందిందండీ దార్లో. కార్లో తీసుకువెళ్లి ఆ అమ్మాయిని హాస్పిటల్‌లో చేర్చి రావాల్సి వచ్చింది సార్."

గణపతికి ఏమీ వినపడటంలేదు.... 'ఆత్మక్షోభ...' అన్న పదం ఒక్కటే అతని చెవుల్లో మారు మ్రోగుతోంది.

★★★

రాళ్లు మోస్తున్న బరువుతో తల దిమ్మెక్కింది నాకు. గణపతి కథ వినేసరికి.

నా అభిప్రాయం వినడానికి ఉత్సుకతతో నాముందే కూర్చున్నాడు అతను. 'సుందరి ఆత్మక్షోభ సమంజసమైనదేనా?...' ఇదీ అతను నా ముందు పరచిన ప్రశ్న!

నాకు భయంకరమైన స్వప్నం నుంచీ బయటపడలేనట్లు తోచింది.

సరిగ్గా అప్పుడే నేను ఇరకాటాన పడ్డాను. నిజానికి, నా కుడికన్నదిరింది. అది శుభసూచనే మరి!

ఆ వెంటనే... నాకు ఒక్కసారిగా జ్ఞానోదయమైంది. కంటి వెలుగు, మనసు వెలుగు.... వొక్కచోట నిలిచేయి. ఆ వెలుగులో బుద్ధీ, మనసూ కూడా ఒకేసారి తాదాత్మ్యం చెందేయి. ఆ బిందువు దగ్గరే నిజమూ, అబద్ధమూ సంగమించి పోయాయి. గణపతీ, సుందరీ.... ఎవరి దృష్టి వారికి సమంజసమైనదే!

కొత్త తలుపుల్ని తెరచుకుంది నా మేధస్సు.

గణపతికేసి చూస్తూ చెప్పాను, "సుందరి ఆత్మక్షోభ ఎంతవరకు సమంజసమో చెప్పలేనుగానీ, పల్లవి తుంచిపారేసిన గీతానికి ఎన్ని బాణీలు కూర్చుకున్నా ఏదో లోపం తోస్తూనే ఉంటుంది. శ్రోతకి మాత్రమేకాదు; పాడే సంగీతకారుడికి కూడా. బహుశా నీ జీవితమూ అంతేనేమో!"

గణపతి నావైపు సాలోచనగా తేరిపార చూశాడు.

క్షణం ఆగి ఠక్కున అన్నాడు, "కథకుడివి గదా. నిజాన్నీ అబద్ధాన్నీ కూడా సమంగానే సమర్థించగలవు!"

నేను ఆశ్చర్యంలో మునిగిపోలేదు; ఆనందంలో తడిసిపోయాను... 'ఫర్వాలేదు; కథలో జీవితమూ, జీవితంలో కథా కల నేతలా అల్లుకుపోతున్నాయన్న మాట!'

గణపతికి మనస్సులోనే అభినందనలు చెప్పాను!.

కథా నిలయం
5504
శ్రీకాకుళం

★★★

(ఆంధ్ర సచిత్రవారపత్రిక - 19 ఆగష్టు 1983)